

молодых людей с недостатками психофизического развития; создание организационно-педагогических условий, позволяющих регулировать процесс сопровождения обучения от диагностики, организации обучения, коррекции до получения определенных образовательных результатов на конкретном этапе и определения прогноза на будущее; установление норм нагрузки в учебных программах и планах учебных заведений должны определяться с учетом возраста и состояния здоровья молодежи; адаптация средств, способов и технологий обучения с учетом характера депривации молодого человека, активизация его компенсаторных и развивающихся механизмов, ориентация на саморазвитие, самовоспитание и самосовершенствование.

Ключевые слова: образование, молодой человек с ограниченными функциональными возможностями, университетское образование, интеграция.

Summary. Svitlana Arkhypova, Lesya Smerechak. **Education of young people with impaired psychophysical development as a condition for their integration into society.** The article deals with the role of social institutions in the development of the educational needs of young people with disabilities. The current theoretical research and practical aspects of work with young people with special educational needs in terms of university education are analyzed. It is proved that the system of higher education for young people with defects of psychophysical development should adjust to the content and process of learning in such a direction: usage the existing legal framework and its further improvement in order to stimulate the development of the system of education of young people with defects of psychophysical development; creating organizational and pedagogical conditions to regulate the process of learning beginning with diagnostic support, training, correction as well as certain educational outcomes at a particular stage and the prognosis for the future; setting norms of workload in the curriculum and educational plans should be determined taking into account the age and health of young people; adaptation of means, methods and technologies of training with the regard to the nature of deprivation of a young person and activation of compensatory and developmental mechanisms and focus on self-development, self-education and self-improvement.

Keywords: education, a young man with limited functionality, university education, integration.

УДК 372.3:061.237

Н. В. Бойко

ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ВИКОРИСТАННЯ ГУРТКОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В ДОШКІЛЬНИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ

У статті проаналізована і описано виховання дітей в умовах гурткової діяльності дошкільних навчальних закладів. Розглянуто значення гуртків, їхнє структурування і спрямування.

Ключові слова: гурткова діяльність, форми роботи дітей в дошкільному навчальному закладі, обдарована дитина, бесіда, заняття, спостереження, прогулянка, дидактичні ігри.

Постановка проблеми. Дитина – це маленька людина, яка народжується з надзвичайно прозорими і щирими емоціями, почуттями, бажаннями. Їй усе цікаво, усе захоплює, хвилює, вона переконана, що все те, що її оточує, завжди таким було, що так і повинно бути. Саме так, а не інакше! Вона зустрічає сонечко і починає гратися! Таке її життя і воно складається із запитань, ігор, фантазування, казки, пізнання. В іграх дитина розвивається, пізнає світ, його закони і все приймає відповідно до своїх відчуттів. Її приваблює нереальний світ і не те, що вона бачить, а все, як їй видається.

Виховання є соціальним процесом у найширшому розумінні цієї дефініції. Виховує дитину все, – передусім – люди, а, насамперед, батьки і педагоги. – писав ще А. Макаренко. Поведінка в реальному житті узалежнена від мами і тата, братів і сестер, від тих, кого діти люблять, учителів, вихователів, героїв улюблених фільмів,

мультфільмів. І такими були завжди діти, в усі часи. Але з часом фільми змінились, мультфільми носять інший смисл, і діти сприймають по-іншому [1].

Аналіз останніх досліджень та публікацій. До проблеми молодого покоління в системі позашкільної освіти зверталися в своїх працях та пошуках видатні вчені-педагоги (К. Ушинський, А. Макаренко, С. Русова, В. Сухомлинський, С. Шацький, П. Блонський та інші).

Так, Софія Русова, ще в 1918 році виступаючи з лекціями на позашкільному факультеті педагогічного інституту, відзначила: «Визначаючи усе віковичне значення школи, шкільної освіти для кращого розвитку дітей, не можна бачити, що найкраща школа без позашкільної освіти і допомоги не дасть великих корисних наслідків... Позакласна і позашкільна освіта потрібна для культурного пошуку країни як один із засобів до виховання гармонійної розвиненої особи – індивідуальності».

Мета статті. Проаналізувати використання гурткової діяльності в дошкільних навчальних закладах, переглянути значення гуртків.

Виклад основного матеріалу дослідження. Рівень обізнаності сучасних дітей у XXI столітті із світом дорослих значно вищий, ніж у їхніх однолітків попередніх сторіч. Дорослі намагаються пояснити зміст спостережуваного, сформувати навички пізнання вже з пелюшок. Отож, для дітей згодом стає нормою, коли їх постійно повчають, спонукають, стимулюють до відкриттів, як це роблять дорослі. Інформація виходить до них із радіо і телебачення, через Інтернет ресурси. Вони чудово орієнтуються в сучасній побутовій техніці, обирають комп'ютер і вміють ним користуватися, майструють іграшки, добре орієнтуються в ЛЕГО. Дитині вистачає простого пояснення (інструкції), щоб відразу гратися чи розв'язувати завдання. І з трьох-чотирьох років знають літери і вміють читати, а в шість років із переходом на навчання до школи, мало яка дитина не вміє читати чи рахувати. Їхня мова багатша, аніж у їхніх ровесників з минулого, вони вирізняються більшим словниковим запасом, умінням спілкуватися в різних ситуаціях, у їхньому мовленні частіше чуються слова ввічливості, привітання, чудові звертання до людей. Наші діти розкуті, сміливіші у розмові зі старшими, аргументовано висловлюють свої думки. Змінились і їхні запитання: «А Коцій Безсмертний був вегетаріанцем?», «А що, Мишка замість розбитого яйця принесла Бабі з Дідом кіндер-сюрприз?», «А коза-дереза їла брудний листочок, і її не болів животик?». Саме вихователі і вчителі повинні відповідати на всі запитання, які цікавлять дітей і детально все пояснювати, все до найменших дрібниць.

В. Сухомлинський казав про те, що: «Виховання – це багатогранний процес постійного духовного збагачення та оновлення – і тих, хто виховується, і тих, хто виховує» [2]. Отож, вихователю повинен бути доброзичливим і відкритим у ставленні до вихованців та їхніх батьків, уміти налагоджувати співробітництво з усіма учасниками навчально – виховного процесу в повсякденному житті. Адже, саме побут надає найбільші можливості для розвитку малят. Виховання дітей відбувається у таких організаційних формах як дидактична гра, екскурсія, бесіда, спостереження, заняття.

До важливих форм організації навчання дітей в дошкільних навчальних закладах варто відзначити гурткову роботу, що дозволяє вихователям розвивати дитину згідно із означеним спрямуванням. Уже з раннього віку педагог спостерігає за тим, як дитина виявляє певні задатки до того чи іншого виду діяльності. І саме за допомогою гуртків педагог може спрямувати увесь подальший процес її розвитку. Якщо дитині до вподоби малювання – відповідно обирають гурток за художнім спрямуванням: «Веселі долоньки», «Умлі пальчики», якщо ж математика – математичні гуртки, скажімо, «Юні Піфагори» і т.д. [3].

Гурток (студія, секція) у дошкільному навчальному закладі є самостійною додатковою організаційною формою освітнього процесу. Його мета полягає у

задоволенні потреб й цікавості дітей до виду діяльності, який стимулює розвиток її природних задатків, загальних і спеціальних здібностей, а також активізацію дитячої творчості. Загалом це сприяє своєчасному виявленню обдарованості.

Профіль спрямування гуртків може бути різним. Найбільш поширеними гуртки естетичного циклу (образотворчої діяльності, художньої праці, гри на музичних інструментах, хореографічні, вокальні, театральні); спортивні (гімнастики, акробатики, ритмічної гімнастики, плавання, настільного тенісу тощо); іноземної мови тощо [4].

Гуртки естетичного циклу зараз широко поширені. Вони володіють безмежними можливостями для художньо-естетичного виховання дітей. Заняття в них відкривають кожному із вихованців простір для розвитку ініціативності і самостійності, формують соціально-педагогічні умови для розвитку творчих та інтелектуальних здібностей учнів, зокрема, їх художньої уяви. Значення цих занять важко переоцінити, оскільки саме в ранньому віці у дітей закладається основа до високого художньо-естетичного смаку, любові до художньої творчості, бажання займатися мистецькими видами діяльності. Саме у середовищі національної культури з використанням надбань традиційної педагогіки можливе успішне розв'язання проблеми формування творчої, всебічно розвиненої особистості з високим рівнем національної самосвідомості.

Спортивні гуртки спрямовані на покращення фізичного розвитку дитини, покращення самопочуття і можливостей дітей. На таких гуртках діти стають сміливішими, прагнуть до перемоги і навчаються працювати в команді.

Гурткову роботу планують відповідно до Положення (Положення про порядок індивідуальної та групової роботи в позашкільних навчальних закладах, затверджене наказом Міністерства освіти і науки України від 11.08.2004 № 651), Програми сприяння розвитку дитячої обдарованості ДНЗ, Програми роботи гуртка, розкладу та плану роботи ДНЗ.

Для систематизації та конкретизації необхідної документації, яку повинен оформити керівник гуртка, йому пропонується відповідний перелік документів та матеріалів: особова медична книжка працівника; вимоги з охорони праці; програма гуртка; вимоги до набору в гурток, заяви до гуртка; соціальний паспорт гуртка; список здоров'я гуртківців; угода про діяльність гуртка на базі школи.; журнал обліку гурткової роботи; поурочні плани роботи (конспект занять); виховна робота в гуртку; структура самоврядування в гуртку; портфоліо керівника гуртка; методична робота: концепція педагогічної та виховної діяльності керівника гуртка, самоосвіта керівника гуртка, інноваційна діяльність керівника гуртка; підсумкова атестація гуртківців (для закладів, де вона проводиться); звіт за минулий навчальний рік; моніторинг роботи керівників гуртків (проводиться адміністрацією).

За загальними положеннями зміст документів повинен бути таким:

1. Особова медична книжка.

Особова медична книжка оформляється керівником гуртка: при прийнятті на роботу, до початку навчального року, або поновлюється відповідно до закінчення строку дії допуску до роботи працівника.

2. Вимоги з охорони праці.

Після прийняття на роботу проводиться вступний інструктаж та інструктаж з охорони праці на робочому місці. Видається під підпис посадова інструкція, інструкція з охорони праці. Керівнику гуртка, в своїй роботі, необхідно керуватись інструкціями з техніки безпеки під час екскурсій та походів.

3. Програма гуртка – основний документ для роботи гуртка. Зміст навчальних програм повинен відповідати сучасним вимогам до освітнього процесу, культурним традиціям країни і регіону, віковим особливостям учнів, науково-методичним пріоритетам педагога.

Дозволяється використання програм, які:

- а) затверджені Міністерством освіти і науки та рекомендовані з грифом «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України»;
- б) рекомендовані комісіями з позашкільної освіти науково- методичної Ради з питань освіти Міністерства освіти і науки України;
- в) схвалені комісіями науково-методичної Ради з питань освіти Міністерства освіти і науки України;
- г) адаптовані до існуючих програм, затверджених Міністерством освіти і науки України, затверджені керівником закладу, погоджені засіданням методичної ради ІМЦ або НМЦ управління освіти і науки 9 місцевого або обласного рівнів з посиланням на протокол (стаття 16 Закону України «Про позашкільну освіту»);
- д) авторські програми, які пройшли апробацію, та рекомендовані до використання.

4. Вимоги до набору в гурток, заява до гуртка – відповідно до Положення про позашкільний навчальний заклад, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 6 травня 2001 р. №433 п.16, набір в гуртки першого року навчання та комплектація гуртків другого та послідуєчих років навчання здійснюється до 15 вересня поточного року. Керівники гуртків роблять оголошення про набір в гурток та проводять заходи, які рекламують роботу гуртка.

5. Соціальний паспорт гуртка.

Наступним етапом є формування соціального паспорта гуртка на основі поданих заяв. Керівнику гуртка необхідно поспілкуватись з заступником директора з виховної роботи, соціальним педагогом і психологом для визначення статусу дитини та остаточного оформлення соціального паспорта.

6. Список здоров'я гуртківців.

Медична сестра навчального закладу вказує, до якої групи здоров'я належить учень. Але це не означає, що діти, які мають якісь проблеми зі здоров'ям, не можуть займатися в гуртках. Бажано керівнику гуртка, в особистій бесіді з батьками, з'ясувати всі проблеми пов'язані зі здоров'ям 10 гуртківців та розраховувати відповідні фізичні і психологічні навантаження, мати відповідну аптечку для надання першої долікарської допомоги.

7. Угода про діяльність гуртка на базі школи.

Якщо робота гуртка планується на базі школи, необхідно підписати угоду між школою та позашкільним навчальним закладом, де обов'язково зазначається розклад занять та місце їх проведення.

8. Журнал обліку роботи та перспективний план гуртка.

Журнал обліку роботи гуртка заповнюється відповідно до вимог комісії з позашкільної освіти науково-методичної Ради з питань освіти Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України, при цьому всі розділи журналу повинні бути заповнені. На першому занятті обов'язково проводиться інструктаж з техніки безпеки для гуртківців з відміткою в журналі обліку роботи гуртка. Надалі всі інструктажі з техніки безпеки фіксуються в журналі гуртка або в Журналі інструктажів з техніки безпеки гуртківців. Право на підпис мають діти з 14 років.

Журнал обліку роботи гуртка оформляється відповідно до вказівок, які розміщені в журналі. Слід зауважити, що в наслідок неухважності, керівники гуртків допускають грубі помилки, а саме: записують проведення занять під час перебування у відрядженні або на лікарняному; записують проведення занять заздалегідь. Щоб запобігти цим порушенням, записи в журналі необхідно робити своєчасно, але тільки після проведення заняття.

Перспективний план (сітка гурткових занять) розробляється на навчальний рік, затверджується завідувачем дошкільного навчального закладу. У ньому зазначаються дати проведення, тематика й основна мета занять. Календарно-тематичний план містить розробки занять на 1—2 тижні (з орієнтовного розрахунку — одне заняття щотижня). Зазначаються тема, програмові завдання, обладнання, матеріали, атрибути та (схематично) хід кожного заняття. Робота гуртка планується на рік на початку навчального року, але в II півріччі можна провести корегування плану (якщо в цьому виникне необхідність). Теми, які включені в план, можуть бути замінені в залежності від можливостей і здібностей дітей.

9. Поурочні плани.

Поурочні плани пишуться на кожне заняття. Методист закладу може запропонувати керівникам гуртків схему написання плану заняття.

10. Виховна робота в гуртку.

Відповідно до системи роботи в закладі планується виховна робота в гуртку. Розробляється концепція виховної діяльності відповідно за якою працює заклад. Щорічно розробляється план виховної роботи (складається відповідно до плану роботи закладу).

Визначаючи профіль гурткової роботи в дошкільному навчальному закладі, враховуються кілька чинників, як-от:

- інтереси та хист самих вихованців, чий вподобання вивчають батьки і педагоги під час щоденних спостережень за дітьми на заняттях, у самостійній діяльності, в іграх тощо;
- замовлення батьків, які виявляються завдяки анкетуванню, усному опитуванню, у бесідах;
- наявність матеріальних умов для організації результативної роботи (спеціальних приміщень, матеріалів, обладнання, інвентарю, технічних засобів навчання);
- кадрове забезпечення (керівником гуртка може бути педагог, що має відповідні здібності та бажання).

Програмове забезпечення гурткової роботи можливі такі:

- програми, що були схвалені комісією з дошкільної педагогіки та психології Науково-методичної ради з питань освіти Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України. Зокрема, це такі програми: «Англійська мова для дітей дошкільного віку», автор Шкваріна Т. М.; «Дитяча хореографія», автор Шевчук А. С.; «Кольорові долоньки», автор Ликова І. О.; «Українотворець», керівник авторського колективу Кононенко П. П.; «Лего-конструювання», автор Пеккер Т. В., «Радість творчості», автори Р. М. Борщ, Д. В. Самойлик.

- адаптована авторська програма, складена його керівником на основі власного доробку та запозиченого досвіду інноваційної педагогічної діяльності. Така робоча програма має узгоджуватися з освітньою, за якою працює ДНЗ. При цьому керівник гуртка не має права копіювати її, а навпаки, може у поставлених завданнях і змісті *перевищувати рівень стандарту* в межах обізнаності дітей-гуртківців.

- фахову експертизу авторської програми здійснюють методист і завідувач ДНЗ. У разі потреби до цієї справи залучаються й інші фахівці відповідного профілю, а вже після доопрацювання програма виноситься для обговорення та затвердження на засідання педагогічної ради перед початком навчального року.

Збереження дитячих робіт також є однією з необхідних умов роботи гуртка. І кожна дитина повинна мати підписану папку, де зберігаються її оформлені і незакінчені роботи; колективні роботи зберігаються у великих папках (які можна зробити з картону); готові роботи використовуються в оформленні інтер'єру груп,

приміщень дошкільного навчального закладу. Роботи повинні мати підписи з назвою роботи, датою її виконання, прізвищем, ім'ям та віком дитини і прізвищем керівника.

Всі ці положення дозволяють правомірно відкрити гурток, набрати групу і інтенсивно працювати для розвитку дитячих здібностей.

Запровадження зазначених інновацій в освітній процес загальноосвітніх і позашкільних навчальних закладів забезпечує формування технічно та технологічно освіченої творчої особистості, підготовленої до життя, активної трудової діяльності в умовах сучасного інформаційного суспільства, створює належне підґрунтя для розвитку життєвої компетентності, пізнавальної та творчої активності дітей та учнівської молоді, їх творчу самореалізацію та професійне самовизначення з урахуванням індивідуальних можливостей та особистісних уподобань.

Метою позашкільної освіти відповідно до суспільного замовлення та освітньої політики держави, є створення педагогічних умов для повноцінного творчого, інтелектуального, духовного розвитку особистості; підвищення її мотивації до пізнання і творчості; задоволення освітніх потреб творчої особистості за допомогою залучення її до свідомої та систематичної творчої діяльності.

Гурткову роботу також спрямовано на виявлення обдарованих дітей, які вирізняються яскравими, очевидними, інколи визначними досягненнями або ж мають внутрішньо сформовані задатки для таких досягнень у певному виді діяльності.

Обдарованість дитини іноді важко відрізнити від навченості, яка є результатом підвищеної уваги батьків і педагогів до розвитку дитини. Це особливо яскраво виявляється під час порівняння рівнів розвитку дітей із сімей з високим соціальним та освітнім статусом і дітей з родин, які не приділяють належної уваги розвитку дитини. У вихованні обдарованих дітей надзвичайно важливою є роль батьків і педагогів. Саме вони повинні створити умови для їхнього гармонійного розвитку. Маємо на увазі атмосферу любові, довіри, уваги до потреб та інтересів дітей. За словами американського психолога Наталі Роджерс, творчість дитини стимулюють психологічна безпека, безоцінне прийняття її як особистості, атмосфера відкритості, дозволеності, надання їй права на свободу і самостійність. У дошкільних навчальних закладах для виховання обдарованих дітей необхідно використовувати індивідуальні програми з урахуванням особливостей дітей, їхніх нахилів та зацікавлень. У таких програмах повинні бути мають відображені міждисциплінарність і розвивальна спрямованість навчання, пріоритетні напрями пізнання, а не лише сукупність конкретних фактів. Таким чином, вони сприятимуть розвитку різних типів мислення, формуванню дослідницьких умінь і навичок, вихованню самоорганізованості й удосконаленню засобів спілкування та взаємодії між людьми. Гуртки користуються саме такими програмами. Відповідно обдаровані діти можуть поглиблювати свої знання і забезпечувати перманентний розвиток своїх здібностей [5].

Усі заняття по розвитку творчих здібностей проводяться в грі. Для цього потрібні ігри нового типу: творчі, розвиваючі ігри, які при всій своїй розмаїтості об'єднані під загальною назвою не випадково, вони всі виходять із загальної ідеї й мають характерні творчі здатності.

1. Кожна гра являє собою набір завдань.
2. Завдання дають дитині в різній формі, і в такий спосіб знайомить його з різними способами передачі інформації.
3. Завдання розташовані приблизно в порядку зростання складності.
4. Завдання мають дуже широкий діапазон труднощів. Тому гри можуть викликати зацікавленість протягом багатьох лет.
5. Поступове зростання труднощів завдань - сприяє розвитку творчих здібностей.

6. Для ефективності розвитку творчих здібностей у дітей необхідно дотримувати умови:

- розвиток з здібностей потрібно починати із самого раннього віку;
- завдання-сходи створюють умови, що випереджають розвиток здібностей;
- творчі ігри повинні бути різноманітні по своєму змісті, тому що створюють атмосферу вільної й радісної творчості.

Одним із прикладів дитячого гуртка, ми б хотіли навести власну програму для роботи в гуртку з обдарованими дітьми з логіко-математичного розвитку з дітьми старшої і підготовчої групи «Юні Піфагори». Ця програма спрямована на вирішення проблеми логіко-математичного розвитку дітей на сучасному етапі дошкільного дитинства, на розвиток психічних функцій дитини, вирішення загальних завдань усебічного гармонійного розвитку особистості в дитячому віці. Сформоване логіко-математичне мислення допомагає сучасній дитині аналізувати різноманітні процеси, приймати рішення не лише згідно з чітко розробленими алгоритмами, але й коригувати власні дії у змінних умовах життя.

Висновки. Гурткова робота в дошкільному закладі є популярною формою організації життєдіяльності і становить невід'ємну частину освітнього процесу. Вона розглядається як ефективний шлях формування життєво-компетентної, творчо-спрямованої особистості у контексті своєчасного виявлення інтересів, здібностей і нахилів дітей, розвитку креативності - однієї із базових якостей.

Кожен малюк прагне до творчості і руху. Вона приносить дітям радість, впевненість у собі, допомагає пізнавати себе і світ навколо. Заняття в гуртках дозволяють дитині розкритися, а батькам побачити весь спектр її справжніх можливостей і сферу майбутніх інтересів.

Мета гурткової роботи: створювати умови для самореалізації всіх вихованців, розвивати розумові, творчі, креативні здібності дошкільнят, виявляти обдарованих дітей, сприяти формуванню позитивно – стійких взаємодій в співтворчості дітей, педагогів та батьків.

Перспективи подальших досліджень. Подальше вивчення використання гурткової роботи в дошкільних навчальних закладах, а також вивчити результати використання програми «Юні Піфагори».

Список використаної літератури:

1. Базовий компонент дошкільної освіти (нова редакція) // Дошкільне виховання. – 2012.
2. Гончаренко С. Український педагогічний словник / С. Гончаренко. – К. : Либідь, 1997. – 376 с.
3. Лисенко Н. В. Наступність дошкільного навчального закладу і початкової школи у вихованні дітей / Н. В. Лисенко. – К. : Слово, 2013. – С. 56-60.
4. Макаренко А. С. Виховання у сім'ї / А. С. Макаренко. – М. : Знання, 1975. – С. 70.
5. Сухомлинський В. О. Серце віддаю дітям. Народження громадянина. Листи до сина / В. О. Сухомлинський // Вибрані твори: в 5-ти т. – Т. 3. – К., 1977. – 670 с.

*Одержано редакцією 14.01.2015
Прийнято до публікації 21.01.2015*

Анотація. **Н. В. Бойко.** **Организационно-педагогические условия использования кружковой деятельности в дошкольных учебных заведениях.** В статье проанализировано и описано воспитание детей в условиях кружка деятельности дошкольных учебных заведений. Рассмотрены значение кружков, их структурирования и направления.

Ключевые слова: *кружковая деятельность, формы работы детей в дошкольном учебном заведении, одаренный ребенок, беседа, занятия, наблюдения, прогулка, дидактические игры.*

Summary. **Natalia Boiko.** **Organisation pedagogic conditions of use of group activities at preschool educational establishments.** The article analyzed and described in parenting circle of

preschool education. The role of the group , its structure and different direction. Introduction of marked an innovation in the educational process of general and out-of-school educational establishments provides forming technically and technologically well-educated creative personality, geared-up to life, active labour activity in the conditions of modern informative society, creates the proper subsoil for development of vital competence, cognitive and creative activity of children and student's young people, them creative self-realization and professional self-determination taking into account individual possibilities and personality tastes. By the purpose of out-of-school education in accordance with a public order and educational policy of the state, there is creation of pedagogical terms for valuable creative, intellectual, spiritual development of personality; an increase of its motivation is to cognition and creation; satisfaction of educational necessities of creative personality is by bringing in of it to conscious and systematic creative activity.

Key words: *group activities, forms of activities with children at pre-school educational establishments, a gifted child, a conversation, lessons, an observations, a walk, didactic games.*

УДК: 371.263

Св. П. Вацов

НЯКОИ ОСОБЕНОСТИ НА КОМПЕТЕНТНОСТНИЯ МОДЕЛ В НЕМСКОТО ОБРАЗОВАНИЕ

Още в края на миналия век немската образователна система възприема подхода «компетенции за действие», характеризирая се с преминаване от изучаването на предмети към усвояването на компетенции и с разработване на нови учебни планове, определящи области на обучение, насочени към свързаните с бъдещата работа знания и умения. Немският компетентностен модел, който се основава на теорията на Франц Вайнерт, е построен върху съотношението между знание и компетентност. В доклада се посочват някои негови особености, които го правят изключително успешен и подходящ за подражание.

Ключови думи: *компетенции, компетентност, компетентностен модел.*

В средата на 90-те години стават очевидни някои съществени недостатъци на немската образователна система, които налагат революционна промяна в нейната философия:

- съществува разминаване между изискванията на пазара и реалното равнище на подготовка за живот в пазарни условия;
- неправилно се поставят акцентите в процеса на обучение (много голямо внимание се отделя на знания, които бързо остаряват в съвременните условия);
- недостатъчно внимание се отделя на усвояването на базови навици и умения (работа с графични редактори, статистическа обработка на бази данни, попълване на таблици и извличане от тях на необходимата информация, владееене на основите на логистиката, умение да се четат, разбират и интерпретират текстове, умение за грамотно изразяване в писмена форма, умение за ориентиране в съдържанието на делови документи, за обобщаване и систематизация на постъпващата информация);
- надценява се ролята на фундаменталните академични знания, които не са в състояние да обезпечат на завършващите конкурентна позиция на съвременния пазар на труда.

Своеобразен подтик към внедряването на компетентностния модел в немското образование дава монографията на живеещия в Германия японски икономист и финансов консултант Минуру Томинага «Пробив в републиката на смелите. Нови шансове за Германия». Основният недостатък на немското образование, по мнението на автора, се заключава в несъответствието между нуждите на съвременното общество и степента на подготовка на младите хора за самостоятелен живот. В процеса на обучение основният акцент се поставя на получаването на определени тяснопредметни